

I sag 99/78

angående en anmodning, som i medfør af EØF-traktatens artikel 177 af Bundesfinanzhof er indgivet til Domstolen for i den sag, som verserer for nævnte ret mellem

WEINGUT GUSTAV DECKER KG, Landau/Pfalz,

og

HAUPTZOLLAMT LANDAU

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikel 191 med henblik på spørgsmålet, hvornår en forordning skal anses for offentliggjort, samt spørgsmålet, fra hvilket tidspunkt Kommissionens forordninger nr. 649/73 af 1. marts 1973 om fastsættelse af de monetære udligningsbeløb (EFT L 64 af 9. 3. 1973, s. 7) og nr. 741/73 af 5. marts 1973 om ændring af de monetære udligningsbeløb (EFT L 71 af 19. 3. 1973, s. 1) skal anvendes,

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten H. Kutscher, afdelingsformændene J. Mertens de Wilmars og Mackenzie Stuart, dommerne A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keefe, G. Bosco og A. Touffait,

generaladvokat: G. Reischl
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

Sagens faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb og de indlæg, som er indgivet i medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statuten for De europæiske Fællesskabers Domstol, kan sammenfattes således:

I — De faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne

1. Den 9. og 12. marts 1973 indførte firma Gustav Decker, sagsøgerne i hovedsagen (herefter benævnt sagsøgerne), fra Italien til Tyskland vin under position 22.05 i den fælles toldtarif. Hauptzollamt Landau, sagsøgte i hovedsagen (herefter benævnt Hauptzollamt), opkrævede monetære udligningsbeløb ved indførselen af disse produkter på grundlag af Kommissionens forordning nr. 741/73 af 5. marts 1973 om ændring af de monetære udligningsbeløb (EFT L 71 af 19. 3. 1973, s. 1).

2. Sagsøgerne påklagede administrativt opkrævningen af disse monetære udligningsbeløb. Klagen var forgæves. Sagsøgerne anlagde dernæst sag ved Finanzgericht Rheinland-Pfalz med påstand om tilbagebetaling af de af Hauptzollamt opkrævede udligningsbeløb. Finanzgericht frifandt toldmyndigheden.

Sagsøgerne ankede derpå afgørelsen fra Finanzgericht til Bundesfinanzhof.

3. Punkt 6 i bilag I til forordning nr. 649/73 udstrakte for første gang ordningen med monetære udligningsbeløb til også at gælde for rød- og hvidvine af den type, som sagsøgerne havde indført. Forordning nr. 741/73 tilpassede beløbene til den videre udvikling i valutaerne.

Forordning nr. 649/73 af 1. marts 1973 trådte efter artikel 3 i kraft »på dagen for offentliggørelsen i De Europæiske Fællesskabers Tidende«. Den blev offentliggjort i L 64, der bar datoen den 9. marts 1973, men først kunne erhverves på Kontoret for De europæiske Fællesskabers officielle Publikationer den 12. marts på grund af administrative vanskeligheder. Det blev distribueret i Tyskland den følgende dag. Forordningen havde, stadig i henhold til artikel 3, gyldighed fra den 26. februar 1973.

Forordning nr. 741/73 af 5. marts 1973 trådte i kraft på dagene for sin offentliggørelse, dvs. den 19. marts, men den havde gyldighed fra den 5. marts.

4. Det fremgår af forelæggelseskendelsen, at sagsøgerne under anken for Bundesfinanzhof har gjort gældende, at Finanzgericht fejlagtigt har lagt til grund, at forordning nr. 741/73 kunne have tilbagevirkende gyldighed. Sagsøgerne havde måttet kunne stole på at være fritaget for afgift ved indførselen, eftersom der ikke var offentliggjort noget, der talte herimod. Sagsøgerne havde derfor lidt et tab på grund af, at deres retsstilling således var blevet tilbagevirkende forringet. Sagsøgerne var i øvrigt af den

opfattelse, at konjunkturudviklingen inden for vinsektoren ikke ville have været truet, selv om forordning nr. 741/73 ikke var blevet udstedt.

5. Ved kendelse af 21. marts 1978 har Bundesfinanzhof udsat sagen og i medfør af EØF-traktatens artikel 177 anmodet Domstolen om en præjudiciel afgørelse af følgende spørgsmål:

1. Kommer det for spørgsmålet om, hvornår en forordning kan anses for offentliggjort i den i traktatens artikel 191 forudsatte betydning, an på
  - a) den dato, som er påtrykt det pågældende nummer af Tidende,
  - b) det tidspunkt, hvor det pågældende nummer af Tidende faktisk er til rådighed på Kontoret for De europæiske Fællesskabers officielle Publikationer, eller
  - c) det tidspunkt, hvor det pågældende nummer af Tidende faktisk er til rådighed på den enkelte medlemsstats område?
2. Skulle Kommissionens forordning nr. 741/73 af 5. marts 1973 også anvendes på vine, der for første gang i henhold til Kommissionens forordning nr. 649/73 af 1. marts 1973 var underkastet ordningen med monetær udligning, og som var blevet indført før den faktiske offentliggørelse af sidstnævnte forordning?
3. Hvis spørgsmål 2 besvares benægtende: skulle Kommissionens forordning nr. 649/73 af 1. marts 1973 anvendes på de nævnte vine?

6. Forelæggelseskendelsen er registreret på Domstolens justitskontor den 26. april 1978.

I henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statuten for EØF's Domstol har Kommissionen for De europæiske Fællesskaber indgivet skriftlige indlæg.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede

den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

II — Kommissionens skriftlige indlæg til Domstolen

A — *Vedrørende det første præjudicielle spørgsmål*

Kommissionen har anført, at Domstolen i sin dom af 31. marts 1977 i sag 88/76, Société pour l'exportation des sucres mod Kommissionen (Sml., s. 709), har statueret, at det tidspunkt, hvor en forordning skal anses for offentliggjort i henhold til traktatens artikel 191, er dagen for dens faktiske offentliggørelse i De Europæiske Fællesskabers Tidende. De Europæiske Fællesskabers Tidende skal ifølge Kommissionen anses for offentliggjort på det tidspunkt, hvor den udgives af Kontoret for De europæiske Fællesskabers officielle Publikationer i Luxembourg. Retssikkerhedsprincippet og princippet om ligebehandling af alle virksomheder fordrer, at forordningerne træder i kraft på samme tid inden for hele Fællesskabets område; enhver, der træffer de nødvendige dispositioner, kan få adgang til De Europæiske Fællesskabers Tidende efter dens udgivelse i Luxembourg; fra dette øjeblik mister lovgiveren den frie rådighed over den; hvis det øjeblik, hvor De Europæiske Fællesskabers Tidende var til rådighed i de forskellige medlemsstater skulle være afgørende, måtte et betydeligt tidstab på grund af uundgåelige forsinkelser accepteres.

Kommissionen har endvidere gjort gældende, at dens opfattelse i det væsentlige svarer til situationen i hovedparten af medlemsstaterne, hvor den faktiske udgivelse af den nationale officielle publikation ved et centralt organ er nok til, at

lovbestemmelserne træder i kraft i hele landet. Situationen i Frankrig udgør dog en undtagelse, idet love og bekendtgørelser i princippet træder i kraft i Paris en dag efter deres offentliggørelse i Journal officiel og for resten af det franske område principielt en dag efter, at det nummer af Journal officiel, der indeholder lovtjekterne, er ankommet til departementets eller arrondissementets største by. I Frankrig er det imidlertid i nødstilfælde muligt at foretage en offentliggørelse ved plakatopslag. Men det franske eksempel kan ifølge Kommissionen ikke følges af fællesskabsinstitutionerne, eftersom disse ikke har mulighed for at offentliggøre ved plakatopslag.

B — Vedrørende det andet og tredje præjudicielle spørgsmål

1. Kommissionen har anført, at Domstolen allerede i dommen af 7. juli 1976 i sag 7/76, IRCA mod Amministrazione delle Finanze dello Stato (Sml., s. 1213), udtrykkeligt forudsatte, at forordning nr. 649/73 fik gyldighed fra den 26. februar 1973. Kommissionen ønsker alligevel at tage stilling til de præjudicielle spørgsmål, idet Domstolen, til forskel fra nærværende sag, ikke var bekendt med den forsinkede offentliggørelse af forordning nr. 649/73, da den afsagde dom i sag 7/76, og da denne dom drejede sig om et tilfælde, hvori der ved den pågældende forordning var foretaget en ny fastsættelse af de monetære udligningsbeløb for varer, der allerede henhørte under ordningen med monetære udligningsbeløb.

Kommissionen har anført, at hvis man besvarer det første spørgsmål, som af den foreslået, vil det andet spørgsmål dreje sig om perioden 5.-11. marts 1973. Den har tilføjet, at for afgørelsen i hovedsagen er den relevante periode 9.-11. marts.

Kommissionen har dernæst taget stilling til gyldigheden af forordning nr. 649/73 for denne sidste periodes vedkommende. Hvis denne forordning ikke gjaldt i

denne periode, er dette ifølge Kommissionen så meget desto mere tilfældet for forordning nr. 741/73.

2. Til problemet, den tilbagevirkende gyldighed i forordning nr. 649/73, har Kommissionen anført, at Domstolen i sin retspraksis ikke principielt har udelukket, at selv bestemmelser, der pålægger afgifter, kan have tilbagevirkende gyldighed; på samme måde er der hverken i fællesskabsretten eller i medlemsstaternes retsordener noget udtrykkeligt forbud mod sådan en virkning.

Kommissionen henviser desuden i denne sammenhæng til præmis 24 i Domstolens dom i sag 7/76, IRCA (nævnt ovenfor).

Efter Kommissionens mening er der ingen grund til at beskytte gevinster, der er erhvervet på grund af uundgåelige administrative forsinkelser, som skyldes den hurtige udvikling på valutaområdet; det fremgår tværtimod af artikel 3 i forordning nr. 974/71, at man i tilfælde af mærkbar ændring i den internationale valutasituation må regne med, at nye kategorier af varer underkastes systemet med monetær udligning, hvilket vil ske fra det tidspunkt, hvor valutasvingningerne indtræffer.

Eftersom det er omfattet af Kommissionens skøn, om nye varer skal omfattes af ordningen, kan en sådan beslutning ikke forudses sikkert i hvert enkelt tilfælde. Det må derfor antages, at de pågældende i visse situationer kan have en vis beskyttelsesværdig og berettiget forventning til opretholdelsen af den bestående retsstilling. Kommissionen anfører imidlertid,

at den før offentliggørelse af den vedtagne foranstaltning i De Europæiske Fællesskabers Tidende kan forhindre fremkaldelsen af en sådan forventning ved at gøre indholdet af sin beslutning kendt på en anden måde, såsom ved almindelig information eller ved at oplyse om, at en afgørelse er nært forestående.

Overført til nærværende sag, fører disse almindelige betragtninger Kommissionen til følgende konklusioner:

På grund af ændringer, det som følge af lirens fald fra den 13. februar 1973 var absolut nødvendigt at indføre i ordningen med monetær udligning, kunne fastsættelsen af nye beløb først finde sted efter ikrafttrædelsen af de ændringer, der var indført i ordningen ved Rådets forordning nr. 509/73 af 22. februar 1973 (EFT L 50 af 23. 2. 1973, s. 1); efter at forvaltningskomiteen samme dag havde afgivet sin udtalelse om reguleringen af udligningsbeløbene, og medlemsstaterne dernæst havde erklæret, at de var i stand til at anvende disse nye beløb fra den 26. februar 1973, fandt Kommissionen det muligt at lade foranstaltningerne få virkning fra denne dato.

Da det på grund af de nye medlemsstaters tiltræden og valutakrisen ikke var muligt på daværende tidspunkt nøjagtigt at fastslå, hvornår en forordning ville fremkomme i De Europæiske Fællesskabers Tidende, og da det på den anden side heller ikke var muligt — når hensyn tages til den dramatiske situation — at lade vedtagne foranstaltninger træde i kraft med forsinkelser, er Kommissionen af den opfattelse, at den var nødt til at udstrække gyldigheden af visse af disse foranstaltninger til korte perioder, der lå før offentliggørelsen.

I betragtning af valutakrisen, som var blevet indgående behandlet i alle medlemsstaternes nyhedsmedier gennem flere uger, måtte tilliden til opretholdelsen af valutariske foranstaltninger ifølge Kommissionen være meget begrænset. Kommissionen havde, endnu

inden de pågældende forordninger var offentliggjort, selv sendt teksterne via telex til medlemsstaternes forvaltninger. Indholdet af forordning nr. 649/73 var altså blevet videregivet til medlemsstaterne den 26. februar 1976. Men på dette tidspunkt bestod denne forventning ikke mere af en anden grund: Kommissionen havde ladet meddele, at en opkrævning af udligningsbeløb med tilbagevirkende gyldighed kunne påregnes for korte perioder, således som det fremgik af meddelelser fra »Vereinigte Wirtschaftsdienst«.

3. Efter Kommissionens mening er den omstændighed, at De Europæiske Fællesskabers Tidende først udkom den 12. marts 1973, uden betydning for forordningens tilbagevirkende gyldighed: til forskel fra Kommissionens forordning nr. 1579/76 (EFT L 172 af 1. 7. 1976, s. 59), som blev behandlet i sag 88/76, Société pour l'exportation des sucres, fastsætter forordning nr. 649/73 udtrykkeligt, at den finder anvendelse selv på perioder, der allerede er forløbet ved dens offentliggørelse; den ringe forsinkelse med udgivelsen af De Europæiske Fællesskabers Tidende ændrede ikke den planlagte situation.

4. At forordning nr. 741/73 havde gyldighed i den periode, som begyndte den 12. marts 1973, kan ifølge Kommissionen udledes af Domstolens dom i sag 7/76, IRCA (anført ovenfor).

Efter Kommissionens mening kunne man heller ikke rejse indsigelse mod anvendelsen af denne forordning i perioden 9.-11. marts 1973: de materielle betingelser for en ændring af de monetære

udligningsbeløb, der var fastsat ved forordning nr. 649/73, var opfyldt efter den 5. marts 1973; Kommissionen havde den 5. marts 1973 via telex meddelt medlemsstaternes forvaltninger de nye beløb, og det fremgår af de oplysninger, der blev udsendt at »Vereinigte Wirtschaftsdienste«, at de berørte erhvervs-kredse havde fået kendskab hertil, før de satser, der blev sat i kraft fra den 26. februar, var offentliggjort i De Europæiske Fællesskabers Tidende; Kommissionen havde ikke meddelt de nøjagtige tal, men disse kunne ansættes på grundlag af udviklingen i valutakurserne; endelig indeholder De Europæiske Fællesskabers Tidende C 8 af 5. marts 1973 en kort meddelelse om de ændringer, der blev indført med forordning nr. 741/73.

Hvis det allerede inden en forordnings offentliggørelse meddeles, at de vil få tillagt tilbagevirkende gyldighed ved en ny forordning, der vil blive udstedt kort efter, kan offentliggørelsen af den første forordning efter Kommissionen ikke fremkalde nogen berettiget forventning til opretholdelsen af den situation, som den har skabt, også selv om forordningen drejer sig om perioder, der allerede er forløbet.

Kommissionen har endvidere bemærket, at en sådan procedure er usædvanlig og bør ledsages af særlig begrundelse i betragtning af, at borgerne i almindelighed må kunne regne med, at en bestemmelse ikke er forældet allerede ved dens ikrafttræden, og at den ikke ændres med tilbagevirkende gyldighed. Hensynet til den kritiske valutaudvikling i foråret 1973 og den nødsituation, som herskede ved offentliggørelsen af De Europæiske Fællesskabers Tidende, fordrede ifølge Kommissionen en undtagelse. Under sagens omstændigheder var det ikke fornuftigt at ændre en forordning, hvis vedtagelse allerede var blevet besluttet, men som endnu ikke var blevet offentliggjort, thi i så fald ville dens offentliggørelse være blevet forsinket i endnu større grad.

5. Udstrækningen af gyldigheden af forordning nr. 811/73 til en kort periode før dens offentliggørelse i De Europæiske Fællesskabers Tidende kan ikke efter Domstolens afgørelse i sag 7/76, IRCA, (anført ovenfor) give anledning til indsigelser.

III — Mundtlige forhandlinger

1. Sagsøgerne, repræsenteret af F. Kreitmair, og Kommissionen, repræsenteret af sin juridiske konsulent, P. Gilsdorf som befuldmægtiget, bistået af J. Sack, medlem af den juridiske tjeneste, har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 14. november 1978. W. Verheyden, direktør for Kontoret for De europæiske Fællesskabers officielle Publikationer, har besvaret spørgsmål fra Domstolen.

2. Sagsøgerne har bl.a. gjort gældende, at indførselen den 9. marts ikke var omfattet af de omhandlede foranstaltninger, idet forordningerne nr. 649 og 741/73 endnu ikke var blevet offentliggjort på det tidspunkt, og importørerne ikke kunne påregne en tilbagevirkende gyldighed af disse forordninger.

Sagsøgerne er ligeledes af den opfattelse, at indførselen den 12. marts heller ikke var omfattet, fordi forordning nr. 649/73 på dette tidspunkt endnu ikke var til rådighed, i hvert fald på Forbundsrepublikkens område.

3. Kommissionen har i det væsentlige gentaget de i dens skriftlige indlæg indeholdte anbringender.

4. Domstolen stillede Kommissionen følgende spørgsmål:

»Hvordan kan man godtgøre og påvise, hvornår et nummer af De Europæiske Fællesskabers Tidende faktisk har været til rådighed ved salgsstedet i Luxembourg?«

Kommissionen svarede ved at henvise til en udtalelse fra Kontoret for De europæiske Fællesskabers officielle Publikationer, der har følgende ordlyd:

»Netop med det formål at fastslå datoen for fremkomsten af numrene på De Europæiske Fællesskabers Tidende i den i Rådets erklæring af 23. januar 1967 forudsatte betydning, fører Kontoret for De officielle Publikationer et register over ankomsttidspunktet for hver sprogudgave. Personalet i Kontoret for De officielle Publikationer har instruks om at slå hvert eksemplar op straks efter ankomst: kontrolprøver, der er gjort stikprøvevis for at overvåge overholdelsen af

denne bestemmelse, har aldrig afsløret fejl.«

Ifølge Kommissionen har Kontoret yderligere præciseret, at opslaget finder sted på en sort tavle i indgangshallen til dens bygning, og at man først slår det op, når alle sprogversioner er til rådighed.

Kommissionen henlede især Domstolens opmærksomhed på ovennævnte erklærings fjerde afsnit, som har følgende ordlyd:

»Som tidspunkt for en retsakts offentliggørelse skal det tidspunkt betragtes, hvorpå det nummer af Tidende, hvori den offentliggøres, faktisk er til rådighed på de fire sprog ved salgsstedet i Luxembourg. Den på hvert nummer af Tidende påtrykte offentliggørelsesdato skal svare til denne dato.«

Generaladvokaten har fremsat sit forslag til afgørelse i retsmødet den 6. december 1978.

Præmisser

- 1 Ved kendelse af 21. marts 1978, indgået til Domstolen den 26. april 1978, har Bundesfinanzhof i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt en række spørgsmål vedrørende dels fortolkningen af traktatens artikel 191, dels rækkevidden af ikrafttrædelsesbestemmelser til visse fællesskabsforordninger vedrørende monetære udligningsbeløb inden for vinsektoren;

disse spørgsmål er blevet rejst under en retssag mellem et tysk firma og den kompetente toldmyndighed angående opkrævningen af monetære udligningsbeløb i anledning af, at tre partier vin fra Italien den 9. og 12. marts 1973 blev bragt i fri omsætning.

Vedrørende det første spørgsmål

2 Det første spørgsmål er affattet således:

»Kommer det for spørgsmålet om, hvornår en forordning kan anses for offentliggjort i den i artikel 191 i traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab forudsatte betydning an på

- a) den dato, som er påtrykt det pågældende nummer af Tidende,
- b) det tidspunkt, hvor det pågældende nummer af Tidende faktisk er til rådighed ved Kontoret for De europæiske Fællesskabers officielle Publikationer, eller
- c) det tidspunkt, hvor det pågældende nummer af Tidende faktisk er til rådighed på den enkelte medlemsstats område?»

3 Ifølge artikel 191 offentliggøres forordningerne i Fællesskabets officielle Tidende og træder i kraft på det i forordningerne fastsatte tidspunkt eller, hvis et sådant ikke er angivet, den tyvende dag efter offentliggørelsen;

Tidende udgives af Kontoret for De europæiske Fællesskabers officielle Publikationer i Luxembourg, som fra Rådet har modtaget klare instrukser, der skal garantere, at den på hvert nummer af Tidende påtrykte offentliggørelsesdato svarer til den dato, hvorpå dette nummer på alle sprog faktisk er til rådighed for offentligheden ved nævnte kontor;

disse forskrifter skaber en formodning for, at offentliggørelsesdatoen faktisk er den, der er påtrykt hvert nummer af Tidende;

såfremt det bevises, at den dato, hvorpå nummeret faktisk var til rådighed, ikke svarer til den dato, som er påtrykt nummeret, er det imidlertid datoen for den faktiske offentliggørelse, der skal lægges til grund;

det er nemlig et grundlæggende princip i Fællesskabets retsorden, at en retsakt fra en offentlig myndighed ikke kan gøres gældende over for de retsundergivne, før end disse har fået lejlighed til at få kendskab til den.

- 4 Hvad angår sidste del af spørgsmålet, er det væsentligt, at den dato, hvorpå en forordning skal anses for offentliggjort, ikke varierer alt efter, hvornår De Europæiske Fællesskabers Tidende er til rådighed på hver enkelt medlemsstats område;

fællesskabsrettens enhed og ensartede anvendelse kræver, at en forordning, medmindre andet udtrykkeligt er bestemt, træder i kraft på samme dato i alle medlemsstaterne uden hensyn til forsinkelser, som måtte opstå trods de bestræbelser, der skal sikre en hurtig fordeling af Tidende i hele Fællesskabet;

- 5 spørgsmålet skal derfor besvares således, at EØF-traktatens artikel 191 skal fortolkes således, at en forordning, medmindre andet bevises, skal anses for offentliggjort inden for hele Fællesskabet på den dato, der er anført på det nummer af De Europæiske Fællesskabers Tidende, som indeholder teksten til denne forordning.

Vedrørende det andet og tredje spørgsmål

- 6 Det andet og tredje spørgsmål er affattet således:

»Skulle Kommissionens forordning (EØF) nr. 741/73 af 5. marts 1973 også anvendes på vine, der for første gang i henhold til Kommissionens forordning (EØF) nr. 649/73 af 1. marts 1973 var underkastet ordningen med monetær udligning, og som var blevet indført før den faktiske offentliggørelse af sidstnævnte forordning?«

»Hvis spørgsmål 2 besvares benægtende: skulle Kommissionens forordning (EØF) nr. 649/73 af 1. marts 1973 anvendes på de nævnte vine?«

- 7 Forordning nr. 649/73 af 1. marts 1973, som ifølge artikel 3, stk. 1 skulle træde i kraft på dagen for offentliggørelsen i De Europæiske Fællesskabers Tidende, blev offentliggjort i et nummer af Tidende, som var påtrykt datoen 9. marts 1973, men som ifølge Kontoret for De officielle Publikationer faktisk først var til rådighed på dette kontor den 12. marts 1973, på hvilken dato den da bør betragtes som trådt i kraft;

ovennævnte forordnings artikel 3, stk. 2, bestemmer, at de beløb, der var en følge af dens anvendelse, imidlertid havde gyldighed fra den 26. februar 1973 eller endog — til fordel for de berørte — fra den 13. februar 1973;

forordning nr. 741/73 af 5. marts 1973 om ændring af de ved forordning nr. 649/73 fastsatte monetære udligningsbeløb trådte i kraft på dagen for offentliggørelsen i Tidende, nemlig den 19. marts 1973, idet den dog i henhold til sin artikel 2 havde virkning fra den 5. marts 1973;

de forelagte spørgsmål rejser således i første række det problem, om forordning nr. 649/73 gyldigt kunne have tilbagevirkende gyldighed fra sin ikrafttræden, især på grund af, at ordningen med monetære udligningsbeløb for første gang blev udvidet til også at omfatte de pågældende vine.

- 8 Selv om retssikkerhedsprincippet i almindelighed forbyder, at en fællesskabsretsakt gives gyldighed fra et tidspunkt, der ligger før aktens offentliggørelse, kan dette rent undtagelsesvist tillades, når det tilstræbte formål fordrer det, og når de berørtes berettigede forventning respekteres behørigt;

hvad særlig angår ordningen med monetære udligningsbeløb, forudsætter det ved forordning nr. 974/71 indførte system principielt, at de dér omhandlede foranstaltninger får virkning fra det tidspunkt, hvor de begivenheder, som udløser dem, indtræffer, hvorfor det af hensyn til disse foranstaltningers fulde virkning kan vise sig nødvendigt at bestemme, at de nye monetære udligningsbeløb skal anvendes på omstændigheder og faktiske handlinger, som er indtruffet i en kort periode forud for offentliggørelsen af den forordning i Tidende, hvori de fastsættes;

ordningen med monetære udligningsbeløb indebærer, at virksomhederne må regne med, at enhver væsentlig ændring i valutasituationen kan medføre, at ordningen udvides til nye varegrupper, og at der fastsættes nye beløb;

i det foreliggende tilfælde har Kommissionen straks fra det tidspunkt, hvor de nye beløb fandt anvendelse, truffet særlige foranstaltninger, for at disse beløb kunne komme til de berørte erhvervskredses kendskab;

det forhold, at forordning nr. 649/73 fandt anvendelse på omstændigheder, der indtraf efter den 26. februar 1973, dvs. i en periode på to uger førend

den faktiske offentliggørelse, kunne altså ikke krænke nogen berettiget forventning;

i betragtning af denne konstatering vedrørende forordning nr. 649/73 og den dengang herskende usædvanlige situation er der intet afgørende retssikkerhedssynspunkt, der taler imod, at den den 5. marts udstedte forordning nr. 741/73 om ændring af de monetære udligningsbeløb efter forordning nr. 649/73 fik gyldighed fra den 5. marts, uanset at forordning nr. 649/73 endnu ikke var blevet offentliggjort i De Europæiske Fællesskabers Tidende;

- 9 der skal derfor svares, at gennemgangen af de forelagte spørgsmål intet har frembragt, der kan rejse tvivl om gyldigheden af forordningerne nr. 649/73 af 1. marts 1973 og nr. 741/73 af 5. marts 1973, for så vidt som de blevet givet gyldighed fra henholdsvis den 26. februar 1973 og den 5. marts 1973.

Vedrørende sagsomkostningerne

- 10 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres;

da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, som er forelagt den af Bundesfinanzhof ved kendelse af 21. marts 1978, for ret:

1. EØF-traktatens artikel 191 skal fortolkes således, at en forordning, medmindre andet bevises, skal anses for offentliggjort inden for hele Fællesskabet på den dato, der er anført på det nummer af De Europæiske Fællesskabers Tidende, som indeholder teksten til denne forordning.

2. Gennemgangen af de forelagte spørgsmål har intet frembragt, der kan rejse tvivl om gyldigheden af forordningerne nr. 649/73 af 1. marts 1973, nr. 741/73 af 5. marts 1973, for så vidt som de blev givet gyldighed fra henholdsvis den 26. februar 1973 og den 5. marts 1973.

Kutscher   Mertens de Wilmars   Mackenzie Stuart   Donner   Pescatore
Sørensen   O'Keeffe   Bosco   Touffait

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 25. januar 1979.

A. Van Houtte
Justitssekretær

H. Kutscher
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT G. REISCHL
(se sag 98/78, s. 88)